Debreczen 1863. Decz. 20. 51. szám. Második évfolyam

Megjelen **minden vasárnap.** Előfizetési ára egy évre 6 frt, fél évre 3 frt, három hóra 1 frt. 80 kr. **Szerkesztő és kiadóhivatal** a czegléduteza 3. számu Kaffka-házban.

HORTOBÁGY.

KÖZHASZNU ÉS MULATTATÓ TARTALMU HETILAP.

Hirdetésdij: Négyhasábos petit sorért egyszeri hirdetésnél 5 kr, háromszorinál 4 kr, többszörinél vagy nagy terjedelmü hirdetésnél árleszámitás. Egyes szám ára 15 kr.

Előfizetési felhivás
a
„HORTOBÁGY"
1864-dik évi január—juniusi folyamára.

A közelgő ujévvel harmadik évfolyamába lép a „Hortobágy".

Alábbirt kiadó szinügyegylet, belátván ily — közérdekeket képviselő időszaki lap létezésének nagy jelentőségét s azon szilárd meggyőződésből indulva ki, hogy ily nagy magyar városnak mint Debreczen, valóságos életkelléke oly lap, mely a közérdekeltség ébresztője és szellemi életünk viszhangzója legyen: nemcsak további életét biztositá a „Hortobágy"nak, hanem azonkivül, — hogy az olvasóközönségnél a lap iránti érdekeltséget méginkább felelevenithesse, — elhatározá azt, ujévtől kezdve — az eddiginél tetemesen bővebb tartalommal bocsátani közre.

A müvelt olvasóközönségnek mentül nagyobb részvététől s pártolásától függ, hogy lapunknak szellemi értéke, becse, mindinkább magasabb fokra emelkedjék; mig alulirtak ernyedetlenül oda törekednek, hogy a nagy közönség igényeinek minden tekintetben, lehetőleg megfelelhessenek.

A „Hortobágy" rendes tartalmát teendik:

Közhasznu irányczikkek a társadalmi élet, — nevelés s az ipar, kereskedelem és gazdászat köréből.
Debreczen és vidékének figyelmet érdemlő hirei s közügyi eseményei.
Gondüző, érdekes és tanulságos elbeszélések.
Egyleti, irodalmi s müvészeti mozzanatok.
Szépirodalmi — s világismertetés körébe tartozó dolgozatok.
Hazai hirek.
Közhasznu tudnivalók.
Ipar, gazdászat s kereskedelmi közlemények.

Részletes és hiteles értesitést adand továbbá a „Hortobágy" minden száma, a város és környék termény- és gabnaüzletéről, hogy mind a termesztők, mind a terménykereskedők, magukat az adás-vevésnél kellőleg tájékozhassák.

Hirdetések ezentul is, bármily alak és terjedelemben, a lehető legjutányosb áron közöltetni fognak.

A „Hortobágy" jövőre is vasárnaponkint fog megjelenni nagy ivrétben — s bár az eddiginél bővebb tartalommal, — **az előfizetési ár a régi marad;** t. i. vidékre postán küldve, vagy helyben házhozhordással, **egész évre 6 frt; félévre 3 frt; évnegyedre 1 frt 80 kr.**

☛ Tiz egyszerre bejelentett előfizető után, gyüjtőnek tiszteletpéldány járand.

Az előfizetési összegek, mintszintén a lapra vonatkozó minden közlemény vagy küldemény a „Hortobágy" szerkesztőségéhez vagy kiadóhivatalához (Czegléduteza Kaffkaház 3. sz.) intézendők.

Tisztelettel kérjük a közügyek iránt érdekeltséggel viseltető olvasóközönséget s különösen Debreczen város és vidéke ügyszerető lakosságát, hogy a nemes czélt méltányolva, lapunkat minél tömegesebb pártolásban részeltetni sziveskedjék. —

Debreczen 1863. Deczember 12-kén.

A debreczeni szinügyegylet
mint a „Hortobágy" kiadó tulajdonosa.

Sárváry Elek
mint a „Hortobágy" szerkesztője.

Alakitsunk mintagazdaságot.

Nem szükséges hogy hosszasan fejtegessük hazánk jelen gazdászati viszonyainak nyomasztó voltát. Földmivelőink eléggé érzik, hogy a jelen ingadozó politikai helyzet — mely a kereskedelemre s a termékek változó árára oly lényeges befolyást gyakorol — számitásaikat rendszerint lerontja s egész évi munkásságuknak több- vagy kevébbé csalódás a jutalma. Daczára ennek, a földmivelőnek élelmét is meg kell szereznie s az adófizetés évi terhétől sem lehet szabadulnia. Kétséget sem szenved, hogy amidőn valamely forgalomba tett tőke nem hozza be a szükséges kamatot, holt tőkévé válik az, mely lassankint semmivé lesz, ha szilárd alapra nem helyezzük. Időről időre mindinkább ama szomoru meggyőződésre jutnak gazdászaink, hogy azon föld, — melyet a legédesebb reményben évről évre szorgalommal munkálnak, fáradságuk méltán várt gyümölcsét sem hozván be, — ily holt tőkévé kezd válni.

Hogy a földmivelőket ily megsemmisüléssel fenyegető szigoru körülmények elhárittassanak, a gazdászatot kell magasb fokra emelni s minden törekvésnek oda irányulni, hogy a földből kifejtett haszon a gazdának fokonkint növekedő évi kiadásait eléggé fedezhesse.

Nem minden földmivelőnek engedi anyagi helyzete, hogy megszerezhesse a sok költséggel járó gazdasági iskolában azon szükséges gazdászati ismereteket, melyek az ujabb kor vivmányai és amelyek nélkül a jelen időben a gazdászat terén csak nagyon lassan haladunk, sőt legtöbbnyire hátramaradunk.

Ily lényeges baj orvoslása s elháritása czéljából alakultak hazánk több helyein a gazdasági egyesületek, melyeknek életrevaló eszméje pár év előtt városunkban is megpendittetett, de sajnos, a kellő részvét hiánya miatt életbe nem léphetett.

Mielőtt ez egyszer elejtett eszme a boldogabb jövőben ismét és majdan melegebben fölkaroltatnék, elkerülhetlenül szükséges lenne addig is egy — városunk határán, legczélszerübben berendezendő mintagazdaság fölállitása, miáltal alkalmuk nyilnék földmivelőinknek a gazdaság czélszerübb s igy több hasznot hajtó kezelésével megismerkedni s az ujabb módositásokon keresztül ment mivelési eszközök, vetőgépek s a vetésforgás hasznairól csalhatlan meggyőződést szerezni.

Ily mintagazdaság fölállitása, szerintünk kétféle módon érhető el:

a,) ha egy — gazdálkodóinkból álló egyesület alakulna, mely részvény utján mintegy 30—40 holdnyi alkalmas földet a mintagazdaságnak megvásárolna, vagy ami kevesebb költségbe kerülne, kibérelne s ennek czélszerü vezérlésére az itteni viszonyokkal ismerőt, szakértő egyént alkalmazna, ki gyakorlatilag mutatná meg földmivelőinknek, mikép lehet kevés földdel biró gazgáknak jutányosb termesztményi árak mellett szántó- és mivelőeszközök, megfelelő vetésforgás, a trágya czélszerü készitése, használata stb. által kis gazdaságukat ugy kezelni, hogy adójuk lefizethetése mellett még jusson is maradjon is.

b.) a részvények utján való földvásárlásnál inkább ohajtandó, ha a város, a községi birtokból hasittatná ki a mintaiskolára szükséges alkalmas földet. Ez, az előbbi módnál inkább czélhoz vezető lenne, annyiban, mivel köztudomás szerint csak oly fenebb emlitett föld bevásárlására szükséges részvények behajtása is igen sok nehézség és idöveszteséggel járna.

Ha egyszer a mintagazdaság nálunk fölállittatik s az egyszerü földmives az ott tapasztalt kisérletek fényes eredményeiről meggyőződik: kétségkivül hasznára forditandja ekép nyerendő tapasztalatait s szivesen alkalmazza gazdaságában önnön javaért azon czélszerü módokat, melyek által jövedelmét többszörözheti.

Vasárnaponkint a mintagazdaság, földmivesecinknek valóságos bucsújáró helye lehetne, hol az alkalmazandó ügyes és magát gyakorlatilag értő gazdaságvezető, a szükséges magyarázatokkal s utasitásokkal szolgálna s földmivelőinket a czélszerü gazdálkodás titkainak tárházába játszva bevezetné.

Ha egyszer városunkban a többször emlitett mintagazdaság a közjólét emelkedésére fölállittatik: semmi kétségünk benne, hogy ez, a már régebben tervezett de elejtett gazdasági egyesület ügyének ujból fölelevenitésére s az egyesület teljes megalakulására a legkedvezőbb alkalmat szolgáltatandja.

Csak öszinte akarat, összetartás és buzgalom legyen, a tervnek keresztülvitelénél: a többi önkint következik.

Vajha a mintagazdaság eszméje mentül nagyobb körben találna viszhangra, hogy létrehozása ne sokáig lenne függőben, hanem érdemileg méltányoltatva, mihamarabbi alakulásának örvendhetne. S.

Hogy bukott meg, egypár csizma miatt a házasságom!

Akik ismernek bizonyithatják: mikép én a földnek legártatlanabb fiatal embere vagyok. *)

— Kérem szerkesztő! azokat a személyeskedő csillagos közbeszólásokat mellőzni. **)

Hogy pedig csakugyan én vagyok a legártatlanabb fiatal ember, következőkben kivánom bebizonyitani:

1-ször. Én a kártyát csak historiából ismerem: mennyiben ugy tudom, hogy azt egy eszement franczia király mulatságára találták föl, ki azzal aztán egész nap fölkózott. Következőleg én, senki bolond gusztusát nem követvén, már csak azért sem kártyázom, nehogy azt vélje valaki,

*) Hohó! kötve hiszszük!
**) Ahol csak megállhatjuk!

Szerk.

Tiszántúli Református Egyházkerület Nagykönyvtára
Jelzet: G485; Z6061

mintha én valami lappangó bolondériám elüzésére kivánnám használni ezt a mulatságot. Ha ugyan mulatságnak lehetne nevezni azt a komócziót, melylyel tárczámat csupa barátságból, kizsebelni sziveskednék valami halandótársam.

2-szor. A bort pedig annyiban nem mondom előttem ismeretlen portékának, amennyiben a bibliában levelezgetvén, ott olvasám a lyrikus Salamon énekeiben, hogy: „csókoljon meg engem az ő szájának csókjával, mert az (t. i. a csók) jobb a bornál.“ — No tehát ebből következtetem, hogy annak a borfélének mégis nagyon jónak kell lennie, ha Salamon, azt a másik pompás dolgot, efölött meri jobbnak nevezni. De

3-szor. Sört sem iszom: — ezt meg plane oda klaszszifikálom a virslik és paragrafusok rendébe s e három grácziával való barátkozhatnámság sohsem gyötöre. Igya meg Gámbrinus ha módiba hozta; a virslit és paragrafusokat pedig: egye meg aki szereti.

Azonban, azt sem vetheti senki e világon szememre

4-szer: hogy én valami tulságosan fehérnépes lettem volna. Szeretni, szerettem biz én, de még tegnapig sohsem jutott eszembe, a magam keserüsége árán valami apósi örömöket megvásárlani. E kifejezésnek ugyan kissé goromba zamata volna, ha ki nem jelenteném, mikép ez ugy értendő: hogy miután még csak tavaly mult 6 esztendeje, hogy 24 éves lettem s igy idáig, fajom (?) változó természetének bő öröklése folytán, valami kedves kis szentnek boldogithatása aligha hatalmamban állandott.

Azonban azt se méltóztassék hinni, mintha én valami szelid erkölcsöktől elrugaszkodott isten nélkül való ember lennék; sőt ellenkezőleg: mint aféle vallásos érzések közt növeltetett ember a X parancsolatnak egyik pontját sem hágtam át, még azt sem, hogy „ne kivánd a te felebarátodnak se ezzét se azzát, valami az ő kapuin belöl vagyon.“ No már pedig, szives férfi olvasóm! tudhatja, hogy legalább ez egy hibába bele nem esni, vajmi nagy vallásossági önmegtagadás! De

5-ször. Nem is tánczolok, mióta azt olvastam a tánczról egy vén könyvből, hogy az valóságos ördögidézés, egyszersmind pedig az eredendő bünnek kutforrása. Aztán meg nem 1703, hanem 1863-ból vettem egy tudományos — akarám mondani kegyes lapból egy prelekcziót, mely megtanitott engem arra: hogy ebben az esztendőben is lehet oly vaskalapossággal tárgyalni a tánczcznak az ő minemüségét, mint épen ezelőtt kétszáz esztendővel tette azt egy köszvényes lábu lelkiatya.

Továbbá pedig két királyra emlékezem, kik magokat a tánczban csuffá tették; az egyik Dávid király volt — kit midőn Mikát a Saul leánya tánczolni látott: megutála. Másik pedig I. Napoleon volt, ki házasságakor egy azon alkalommal valahogy sorrendre vergődött walzerfélében világosan megmutatta: hogy a keringótánczcznak kevésbbé barátja, mintsem jogutóda a — keringő-politikának.

No nekem nincs valami Mikátfélém, hogy attól kellene félnem, hanem tulajdonkép más nevezetes hátrányom van, amit ha kissé tapintatos ember volnék, ki sem kellene vallanom s ez az: hogy az én lábaim valóságos jámbusok, — t. i. az egyik rövidebb a másiknál s igy persze, ha tánczolnék — miután a táncz csakis ugy szép, ha az ember az egyik lábát sebesen fölkapja, de a másikat ugyanabban a perczben még sebesebben lerakja s ugy ugrik, — mondom ha tánczolnék, ilyenformán könnyen megeshetnék rajtam, hogy mig a rövidebb lábamat le akarnám tenni, a másikat nem tudnám hirtelen fölkapni s igy a taktusból kiesném, — még tán a colonne-ból is, — már pedig én senki fia kedveért sem mutatom be magamat négykézláb,.. azt megmondom....

No tehát ezekből láthatja szives olvasóm! hogy én vagyok Európában a legsolidusabb ember. *)

És mégis — hajh! e jeles tulajdonaim mellett én vagyok a világon a legszerencsétlenebb ember. Mindjárt elmondom a keserüségemet, — addig méltóztassék rendbehozni azt a zsebkendőt, — mert lesz itt mindjárt olyan zokogás a szives olvasó részéről, hogy összefut rá az egész háznép.

A mult napok egyikén — lábaimtól kitelhető hetykeséggel kiindultam az utczára, aholis egy gyémántragyogásu szempárral megáldott kis leány rögtön magára vonta — különben sem valami roszlábon álló ily tekintetekben való figyelmemet. Szép volt. Ah! nem, ily közönséges stylusban ki sem fejezhetem azt a bájt, mi rajta szétömölt. Ha üzér volnék, a hasonlatosság és dicséretnek netovábbját tudnám fölállitani ama frázisban: szép volt ő, szép: — mint egy 1000 frtos bankó! De nem az levén, csak igy dicsérem meg: gyönyörü volt, mint a szeplőtelen jellem, mint az áruba nem bocsátott becsület. — Amint mellettem elhaladt, végtelen örömömre ugy sejtettem, hogy jobb lábára egy parányit biczentett. Brávó! én bal lábamra vagyok biczentős, ő pedig a jobbra. Ez a sors ujjmutatása; lehetlen nem rokonszenveznünk s egyszersmind lehetlen arczomon észre nem vennie ama föllágolást, mit két találkozó szivnél tapasztalhatunk. Ment s én kisértem. Utána egy szolgálóféle jámborság czipelt egy nagy kosarat, melyben el volt takarva előlem az abban volt milehetőség tudása. Vettem észre, hogy a kosarat czipelő magas figyelmére méltatott s hogy azt bátorkodik gondolni, mikép ő érte tettem ezt a kisérősétát. (Eredj pokolba! mezitlábas jármü.. gondolám magamban.)

— Hogy a menykő üsse meg ezt az potykát.. deg nehéz!

— Ej ej Kati!!

Persze ezt a szelid feddést az a kis lyány mondta. Hanem azt mondom, hogy annyi grácziával mondani ki ezt a szót Kati: én még sohsem hallottam. Szerettem volna Kativá válni, hogy nevemet az a gyönyörü ajak ily czüst trillával mondaná ki. No természetes, hogy a nemem megtartásával.

Boldog potyka! miért nem lehetek én a te helyeden! téged megkivánt az a kis leány, azért vett meg. Ej! de mit érzelgek én itt? Courrage Danton! „Rohanjuk meg.“

— Ezer kisasszony!... akarom mondani: szép kisasszony! ezer bocsánat, hogy kérdésemmel terhelni kivántam, vidéki vagyok, a borjutért keresem; nem lenne nagysád kegyes, utbaigazitani?!

— Tiveten (szivesen)! — mondá ő, — magam it ott lakom.

Fölséges! ez a kis lyány nem tudja kimondani a szi-szegő betüket, én dettó az r-et.. ah! minő találkozás! s mily gyönyörüen fogja magát kivenni az a szó, mit nekem egykor mondani fog: például, ehelyett „eszem a szádat,“ ez: etem a tádat!

— Oh akkor engedje meg nagysád, hogy bájos társaságában találhassam üdvösségemet!

— Tiveten!

— Valóban mondom, hogy Pest egyetemes bájait nagysádban találom öszpontosulva s lehetlen ki nem jelentenem ama vonzerőt, mit nagysád rám gyakorolt. Igen, én még csak mai vendége vagyok Pestnek, de ugy érzem e perczben, hogy holtigi háztulajdonosa is tudnék lenni — nagysádért. Oh engedje, engedje meg nekem, hogy örök rabja lehessek e földön s vegyen be engem rokonszenvének Gyehennájába, hol pörkölődjem el bár, mint a tüzön felejtett kávébab, — mindegy: az üdvet és kárhozatot egyformán szivesen fogadom az ön kezeiből! Kisasszony! az egekre! engendje ön hazavitetni azt a potykát s megállván egy szóra: hallgassa meg ön kérőjét.. Zacskó Mihályt!

No hanem aztán miket mondtam el én annak a kis lyánynak és hogy? arról csak annak lehet fogalma, aki olyan dühös szerelmes tud lenni, mint én valék. Denique szerelmes lett belém, azt kell hinnem zavaráról mennyiben mig együtt mentünk, kétszer lépett ki a czipőjéből, egyszer a zsebkendőjét is elvesztette, — melyet én találtam meg. E zsebkendőre ez volt himezve. utánozhatlan finomsággal: „Vadka Nina.“ — Ah! tehát Nina!? No e névbe detto szerelmes vagyok. Végre hazaértünk. A látogatás ajánlva és elfogadva lön. Búcsúztunk. Ah minő volt e búcsú!? Nem hiszem, hogy Napoleon szomorubban vált volna el Páristól, mint én a bornyutértől. Szemeimbe könyet érzettem szökelni. Mivé lennék ha őt nem lehetne többé látnom!? Haza mentem szállásomra s ott kifáradtan vetém magamat pamlagomra. A szerelem érzékenynyé s dühössé tett. Belép mosónőm: Téns ur kérem!... pénz..

— Nincs.. mars!

— Nincs? nohát majd lesz kapitányhivatal.

. . . . .

... Téns ur, a fejelés áráért küldött májsztram!

Tágulj ficzkó! ha azt akarod, hogy a fejeléstőket — tarkózással ne fizessem vissza. — Ez is elviheti amit kapott. Hanem ha ilyen sürgönyfélével be mer lépni hozzám ma még valaki, annak csakugyan jobb lett volna meg nem érnie a keresztelőnapját. — Ezzel elaludtam. Álmamban kimondhatlan boldog voltam; azt álmodtam t. i., hogy az Orczyházban házmesterré szavaztattam meg, én meg Ninát házmesternévé rugtattam a kisasszonyi klasszisból. Söt.. — ez már plane bolond — azt álmodtam, hogy már 6 éves házmester vagyok s hogy ez idő alatt 3 fiucskával s ugyanannyi leánykával áldattam meg; — kiknek — mennyiben az Orczyház, zsidók lakhelye s igy a mai igen nagy korszerüséggel oda kellett gravitálnom honnan kenyeret igénylék — az ótestamentomból keresék nevet; jelesen: a három fiura nézve alkalmas lön ama 3 zsidólegény neve, kiket Nabucodonozor tüzes kemenczébe vettetett s mégsem sültek rostélyossá; tehát Sidrák, Mizsák, Abednégó. A lyányokat pedig mert jó és szépeknek ohajtám: Jób 3 leánya mintájára elnevezém, Jemima, Kéziha és Kéren Happuk-nak.

Oh! az a boldogság sohasem szokott tartós lenni. Az ördög oda hozta hozzám Pinty Dinit, ki a föld legszerényebb egyszersmind legdadogóbb fia s ki folytonosan mássalhangzókkal beszél.

— M'ska b'rát'm! (azt akarta mondani, hogy: Miska barátom.)

— No!

— Sz'relm's b'léd a ki.. ki.. kis izé..

— Ki a mennydörgő no? — ugyan kérlek hagyj békét, nem is tudod, hogy ezzel az alkalmatlansággoddal elütötted kezemről az Orczyházat.

— Ne b'londulj, hanem jer! most b'széltem v'le s ugy nyilatkozott: ho.. hogy vagy t'jed lesz, vagy v'led együtt b'ugrik a Dunába.

— No csak mondd meg neki, hogy ha ugy tetszik, hát csak ugorjék bele nélkülem.

— T' azt h'szed ho.. hogy Czi.!. czi.. cziez... Cziliről — a sz'kácsnénkról b'szélek..

— Hiszi a kurazér; bolond! mi közöm nekem a szakácsnétokhoz?

— No no! ne t'zelj;.. ma van a sz'letésnapja — s megkért, hogy élv' vagy halv' od' invitáljalak — po.. potykára.

— Kihez te???

— V. V. Vadkan... inához.

— Vadka Ninához?!

— Ahoz.

... Fiu! — orditám nyakába esve, — igaz-e ez amit beszélsz? mert ha igaz: örökre szerencsét hozott rád e hirnöklés, — boldoggá teszem még a 70-ik unokádat is.. Jer fogd.. itt e penna, irj vele verset, légy nagygyá.

— Sü.. süsd meg; i.. inkább a p'csenyéjét sz'retem a li.. libának mint a tollát.

— Biz öcsém ezzel igen igen közrendü izlést árulsz el; ugyhogy e világnak pársz áz embere kivételével valamennyi igy vélekedik; szégyeld magadat, te, ki a tollat, a dicsőséghez vezető eme repülőhidat hitvány pecsenyeért eldobod magadtól. De nem szidlak tovább, mondd csak Dinikém lelkem! csakugyan szerelmes belém az a kis lyány?

— Pe.. persze, hogy az. Azt mondta, hogy fu.. fur.. csacsi.. nos fiu vagy — s ebből k'vetkeztetem ho.. hogy sz'relmes b'léd; a sz'r'lem vak s igy nem látja, hogy ragyás vagy.

— Mondd inkább irigy! hogy arczom tele van szerelemgödröcskékkel. Azonban jer! én kész vagyok. Ah! boldog én, ki ma Ninát eszem s potykát látok,! — vagy mi az ördögöt beszélek? Bocsáss meg Dini! a szerelem kiforgat minden köznapiságomból s érzem, hogy e perczben ugy föl vagyok melegedve: hogy elfognám a nyilröptü sólymot, az antilopét. Jer jer menjünk.. ki nem állhatom e szobát, még csak szőnyeg sincs talaján, ördög vigye! minő szegényül néz ki emiatt?

— De de még szék, ke.. kemencze sincs b'rátom! a pég ikább kén.

— Ej Dini! mind másképen lesz ezután, sohse busulj; ma megkérem Ninát, az pedig jön; — tudod a lyány kézzellábbal megy férjhez. De hisz anélkül nem is érne semmit. Hótelt bérlek s ott lakunk; te leszesz a háznál a mindenes, érted? mindenes, — kezdve a titkárságtól le, egész a pinczemesterségig. Most pedig jer szép vőfélyem! s tudd meg: hogy Nina nélkül.. haza nem jövünk. El én, elhozom én kötözve is, — mint a kirgizeknél szokásban van.

(Folyt köv.)

*) Ejnye, ejnye!

Szerk.

DEBRECZENI HIRMONDÓ.

⊙ A debreczeni közelebbi országos vásár érdekében azon többfelől támasztott kétség eloszlatása tekintetéből, — melyet a tiszavidéki vasut-igazgatóságnak hirlapilag közölt hirdetménye, hogy a közelebbi debreczeni országos vásár alatt 1863 évi decz. 28-ától bezárólag 1864. január 14-ig a jelenleg Czegléd és Debreczen közt közlekedő rendes személyvonatokon kivül naponta még egy másik vegyes vonat is fog közlekedni, — méginkább nevelt: a helybeli keresk. és iparkamara szükségesnek tartja az illetőket értesiteni, hogy a debreczeni 1864. évi januári remete-antalnapi országos vásárnak előhete január 10-re, a nagy vásár 17-re, a baromvásár pedig 19-re esik; mirenézve az intézkedés is megtétetett, hogy az emlitett vasuti igazgatóság a menetrendet eszerint alkalmazza.*) Egyszersmind tudatja ugyanezen keresk. és iparkamara, hogy a marhavésznek Debreczen határában történt megszünte és a contumationalis határidőnek is lejárta következtében a juh- szarvasmarha- és borvásár is meg fog tartatni

❑ Biztos kútfőből értesültünk, hogy Reszler István ur, a Győrből távozására vonatkozó hátráltató akadályokat teljesen legyőzvén, társulatával e héten már Debreczenbe érkezik s az első előadást ünnep másodnapján rendezendi.

○ A helybeli ref. egyházi közgyülés f. hó 13-kán azzal bizta meg a presbytereket, hogy még a f. hóban általuk teljesitendő összeirás alkalmával az egyházi adó-köteleseken kivül, egyszersmind az egyházhoz tartozó hiveknek minden tagját is összeirják, az adókötelesek nev-, az utóbbiakat szám szerint. — Mely intézkedés folytán — ha hogy a presbyterek helyesen járnak el — rövid idő alatt biztos tudomást lehet szerezni a helybeli ref. hivek számáról.

❑ A főiskolai joghallgató ifjuság, közelebb működvelő szini előadást szándékozik tartani az alföldi szükölködők javára. Előre is felhivjuk rá a közönség részvevő figyelmét.

❑ A gazdászat ipar s átalában a nehéz kézmüvességet terjesztő izraelita-egyletnek b. Eötvös József is rendes tagjává lön. Az alapitó gyülésen már 250 tagot számlált az egylet, mely a hitsorsosok közt a vidéken is hovatovább nagyobb részvétnek kezd örvendeni.

❑ A helybeli inségsegélyző bizottmánynak decz. 8-án a m. k. fokormányszékhez fölterjesztett állaprajzi kimutatása szerint az adakozásokból gyült pénz és kenyérből 277 magánzó, 322 családfő és 550 gyermek s igy összesen 1149-en nyertek részt.

= A gázvilágitás mult hétfőn vette kezdetét. Tagadhatlanul több világot nyerünk, mint mennyit az olajlámpák nyujtottak; csupán azon észrevétele van a közönség egyrészének, hogy a légszesz sokkal később gyujtatik meg s már éjfél előtt a lámpák nagyobb része eloltatik. Mi azonban, — miután még az erre vonatkozó szerződést olvasni alkalmunk nem vala, — nem szólhatunk hozzá: jogosan történik-e ez, vagy nem?

❑ A hus-árcsökkenésnek örvendetes jele nagyon észrevehető Tornaynak — jelenleg az egész városban legolcsóbb vendéglőjében, hol a legizletesebb fölszolgálás mellett 12—15 kr oly adag hus-étek, minő más vendéglőkben 28—30 krért szolgáltatik föl. Megérdemli a közönség minél nagyobb mérvben való pártfogását.

*) Már alkalmaztatott is.

Szerk.

Tiszántúli Református Egyházkerület Nagykönyvtára

Jelzet: G485; Z6061

□ Kertészgazdászati ügynök Gobóczy Károly ur a közelebbi országos vásár folyamában érmelléki s átalában a hazai hírnevesb borterme lők közremunkálkodása mellett érdekes borkiállitást rendezend.

VIDÉK.

** A szatmármegyei nőegylet a jövő évi január 17-kén Máté-Szalkán a vendéglő teremében jótékonyczélu tánczestélyt rendezend.

= Nagybányáról irják, hogy onnan dió és aszaltszilvából Pestre egy szállitó maga, mintegy 30,000 forint értékig szállitott fel.

** Biharról irják nekünk: „Meddő életünk közepette is vannak mozzanatok, melyek a figyelmet megérdemlik.

Mint midőn nehány személy társaskörbe jön s régi szokás szerint az égetőbb bajok feletti panasz, — a multak visszakivánása — s a jövő iránti félelmek vagy remények tárgyai a társalgásnak: aképen én is nem titkolhatom, hogy csehül vagyunk.

Buzabeli termésünk ugyanis csak annyi volt, hogy ha adót nem kellene fizetnünk, talán a jövő aratásig meg élhetnénk. De mivel nem a megélhetés, hanem az adófizetés minden felett a fődolog, — az elsőből kell elszakasztanunk az utóbbinak fedezésére, ámde ekkor beüt nálunk is az inséges állapot, még pedig olyan, — hogy azt le nem tánczolhatjuk.

Borunk volna, — még pedig igen jó, — bár nem sok, de én nem tudom miért? — az ördög sem keresi s kéri; igy a szegény magyar ember — a termelő maga iszszabujában.

Beh máskép volt az hajdan, amidőn jutott is — maradt is; kitelt minden, ami a ház tartásához szükséges volt. Tempi passati!

Én nem vagyok politikus, tehát a politikához nem is szólok.

Nem szólok ahoz sem, hogy közvetlenül nemzetiségünk életerét képező irodalmunk, iskoláink és egyéb intézeteinknek naponkint és helyenkint kiáltó szükségeihez segedelmekkel miért nem járulunk és járulhatunk? *)

Azt mondja a latin példabeszéd, hogy „plenus venter: non studet libenter.“

Ostoba beszéd, mert a gyomrával kibékült ember jobban tud gondolkodni s rendesen jobban tud elmélkedni arról ami az ő jólétét fenyegeti, tehát képesebb a gondolkodásra, — azaz a tanulásra, — ami egyre megy.

De hova tévedtem — akaratom nélkül; jele, hogy van házamnál még harapnivaló kenyér s bűfelejtésül a senkinek pénzért nem kellő pohárbor; — pedig ardet Ucalegon: a szomszédban már az executió táborozik.

A gróf Csákyak böszörményi uradalmában a marhavész mutatkozik. Négy darab csakhamar elhullott; az ötödik, mely a jelenlévő orvos vélelme szerint már menthetetlen volt, — lebotoltatott.

Az orvosi vizsgálatból az derült, azaz hogy nem derült biz az, hanem csak sült ki, hogy a szárétűben az emésztés összesült, csaknem mint a keleti marhavésznél, — ugyannyira, hogy az nemcsak a természeti, de söt orvosi behatások következtében is onnan ki nem tisztitható, — melynek következése az öltó gyomorban való vérömlés és fenesedés; — ami a vékony beleken, gégén is elterjedve, — már a szájpadlásokon és ajkakon észlelhető.

Az orvosi vélemény szerint eme betegség ragályos s neve tiphus; azaz hogy valóságos keleti marhavész.

Minden gazda jól cselekszi tehát, ha első intézkedésképen marháival következőleg bánik:

1) konyha-, vagy marha-tápsót marhái számához képest elővesz és abba apránkinti szaporitással annyi fekete kö-olajat kever folytonosan, miglen a keverék sötét pergelt kávészint nyer.

Ebből a normális állapotban havonkint egy kalánnal vész tapasztalása esetén hetenkint kétszer, — az egészségeseknek — s végre a kóros marháknak minden másodnap kell be adni. A csanádmegyei gazdák igy cselekesznek.

2) mihelyt a kór valamely marhánál jelentkezik, — azt azonnal el kell különözni, mert — mint az orvos mondja, a vész ragályos.

3) amely marhán a kórjelenségek mutatkoznak, — az elkülönités és a fentebbi praeservativa mellett, konyhasót dupla só, glaubersó és timsóval keverve egy kalánnal kell neki adni, kétszer napjában.

4) ha pedig a kór fajulni kezd, akkor már só-savanyat kell használni — egy kalánnal egy fél veder vizbe s azzal kell egy kis erötetés, — azaz sokszori kinálgatás által is itatni.

Ha ez sem használ — ekkor megdöglik és meg kell nyúzni. — Meg emlitem még, miszerint ezen vész Komádiban söt több helyen is garázdálkodik.“

** Heves- és Szolnokmegyékben a rögtönbiróság felállitása megengedtetett.

* Egy Arad körüli tanyán a mult év nov. 19-én borzasztó rablógyilkosság követtetett el, melynek tettesei R. J. csendbiztosnak sikerült felfedezni. A csendbiztos ez eljárásában oly bátorságot és ügyességet fejtett ki, hogy a magyar k. helytartótanács méltányosnak látta, öt 1000 forinttal megjutalmazni.

— A nógrádmegyei gazd. egyesület jövő öszszel gazdasági tárlatot rendez.

*) Mert ahol a jószándék meg van, ott pénz nincs; ahol pedig ez van: gyakran az akarat hiányzik. Szerk.

A debreczeni emlékkertben.

Ó Athéne, s oh te régi Róma,
A történetirás csillagéki!
Mért emelkedtek magasra, mint a
Hómelője s Jura-dag vidéki?
Vajh, mi fény az, ami rólatok jön,
S szerteárad emberülte földön?

Bár Sionnak fénye meszszeterjed,
A Kopt, Memphis, Pekkings Jaganatha
Ezredekkel állanak feletted,
Mégis őket fényed meghaladta. —
Fényed ó Athéne s régi Róma
Mintha most is égne és ragyogna!

Hol vagy ősi város oh Babillon?
Hol van fénye ékes Ninivének,
S Ékbatannak? Hol vagy ékes Arbon? —
Ős dicsőség és fény eltünének! —
S fényed ó Athéne, régi Róma,
Mintha most is égne és ragyogna!

Hol van oh jász, kun! te legnagyobb nép!
Jász-magyar-kun! hol van a te fényed?
Két világrész sirod halmain lép,
S most felejtve hired és erényed. —
Fényed ó Athéne, régi Róma,
Mintha most is égne és ragyogna. —

Oh ha nincs a nemzetnek szivében
Mult időkhöz hű ragaszkodása:
Mult időknek csöndes éjelében
Elfelejtve, lészen kórhadása
Minden szépnek nagynak és jelesnek,
S ős erény, hit, hon s fény sirba esnek. —

És ha sirfát sem teend fölébe,
Még a sirt sem fogja látni sirnak,
S igy alappal nem birván jelenje,
Róla majdan végdant mások irnak,
Melyet senki sem fog énekelni:
Minthogy senkit sem fog érdekelni. —

A magyar jász és kun, egyazon faj,
Élő képe hős tettnek s erénynek. —
Azt keresse csak, hogy hol van a baj,
A történetirást másra bizta
„Én teszek csak, sirja majd a más faj!“
Szólt, — s a földet át meg átutazta,
Átutazta áldáz fegyverével,
Járva kelve ősük istenével. —

Mig Athéne és a régi Róma
Könyvet ira a kerek világnak,
És emelt szép szobrokat faragva,
Érdemekkel diszlő sok fiának:
Addig a kun, sirhalmot rakott fel
Hol nincs a hősöknek semmi más jel. —

Semmi más jel, mint a kunhalom csak,
Amely néma csündben ott sötétel,
Hajh! ez ezredéves néma sir-lak.
Kort, nevet vagy tettet nem beszél el.
Mig Athénes Róma könyve, szobra
Mintha most is szólna és ragyogna.

S im a kunnak jásznak és magyarnak
Szűzön tiszta népe a Dunánál
Karpátoknál — fészke hol viharnak —
A Körösnél, Oltnál és Tiszánál,
Hősiért csak most kezd ébredezni,
Hogy megkéne szobrokkal jegyezni. —

Hogyha elmén a későbbi kornak
Nemzedéke a szobroknak alján,
Néma képe intse a szobornak:
„Te magyar vagy! mint én, néha napján!
Hirben fénylett a magyar! s te ez hirt
Bé ne moccsold melylyel és apád hirt. —

Söt magasbra törj, ha tudsz, hogy a nagy
Ős magyarfaj fája el ne düljön
Mit nem ölt meg eddig semmi dér fagy,
Csakhogy kebled, kebled el ne hüljön!
El ne hüljön„ mert hülés halált hoz!
Mért az oltár, rajt' ha nincs ki áldoz?“

S bár Athéne, Róma meghalának
Csak hirfénye látszik még lobogni;
De ha lesznek olyak, mint valának
A magyar közt: fog még ez ragyogni;
Hősiért mert kezd már ébredezni,
Hogy megkéne szobrokkal jegyezni! —

* * *

Debreczennek járok kebelében
A kéltornyu főegyház tövénél,
A főtanoda átellenében
Ahol a tan fényt- s áldást-hozón él. —
Itt van kertje az örök időnek
Emlékkertje multnak és jövőnek.

Balkányi Lajos.

Délesti csemegék.

A kiábrándult rímelő.

B. L—yt, — ki egyébiránt a valódi tehetségeknek mindig hő pártolója volt, — egy fiatal versfaragó szünet nélkül azzal gyötört, nyomatná ki verseit, melyeket különben is neki akar ajánlani „mint a magyar irodalom nagylelkü Moecenásának.“ — Az annyiszor ostromolt báró elvégre engedett a sok esdeklésnek s kérte a fűzfa-költőt, hagyná nála verseményeit áttekintés végett s másnap jöjjön el ismét. Az ifju majd kiugrott bőréből, oly nagy volt öröme, hogy vágyának „netovább“-ja mégis csak teljesülend s müveit kinyomatva bocsáthatadja világ elé. Alig várta a következő napot. Már jókor reggel beállitott nemes pártfogójához, ki igen szivélyesen fogadta a tulboldog ifjat s inte a parancsára váró inasnak, ki a néma jelt megértve, távozott. Nehány percz mulva, karját nyujtá a báró, költő-vendégének, kit egyenesen a szérüs-kertbe vezetett, hol négy szép csikó, jókora halmaz kéziraton ugyancsak koczogott, (akép, mint mikor buzát nyomtatnak). „No kedves öcsém! im lásd müveidet kinyomatva!“ Az ekép kiábránditott ifju, nem vett többé soha versirás végett tollat kezébe. Y.

Csak sorban.

Gyakran bejárta országát IV-ik Henrik franczia király; Amiens e utaztában egy kis város fényes deputatióval fogadta; nagy pathoszszal kezdte meg üdvözlő beszédét a küldöttség élére állt szónok, midőn a szomszédos udvarban harsányan kezdte meg egy szamár is a maga iáját hangoztatni; „Csak egyik a másik után, ha ugy tetszik“ szólt a király egész komolysággal. K.

KÖZÜGYEK.

** A magyar földhitelintézet, eddig 2.802,200 frtnyi kölcsönöket engedélyezett, miből 2.268,0400 frt az inséges vidékekre esik. És pedig Debreczen város 200,000 frtot, Kun-Madaras és Békés egyenkint 150,000 frtot, Ó-Kanizsa 66,000 frtot, Beregszász 50,000 frtot, Makó 77,000 frtot, Endröd 20,000 frtot, Orosháza 18,000 frtot, Romlak 17,000 frtot, Zenta és Kenderes egyenkint 16,000 frtot, Gyula 15,000 frtot, Gattája 14,000 frtot, Abony és Vesöd egyenkint 10,000 frtot, Dolácz 4500 frtot, Ibrány 9000 frtot, Folia 7500 frtot, Dinnyés, Füskut, Gilád, Csebra, Ivánda, Javona, Maczedonia és Moravicza egyenkint 5900 frtot, végül Germán, Hodony, Kalocsa, Merczifalva és Nagy Falu egyenkint 4000 frtot kaptak.

+ Csongrádmegyében, hivatalos jelentés szerint, a járványos marhavész megszünt, minek következtében az országos marhavásárok megtartása a megye területén, a szokott elövigyázati rendszabályok mellett, ismét megengedtetett.

— A nyitramegyei segélybizottságnál a szükölködők javára eddig 6870 frt gyült össze, melyhez a nyitrai gazd. egyesület 500, Erdödy Erzsébet grófné pedig 1000 frttal járult. Különféle gabona és vetemény összesen 1313 pozs. mérő gyült be.

— A jótékonysági munkálatoknál — mint a hivatalos „Sürgöny“ kimutatásából látjuk — november 23-ától 29-éig összesen 25,659 munkás volt alkalmazva.

— A pesti börze bizottsága már megalakult. Tagjai, a nagykereskedői testület részéről: Korn, Medetz, Munk és Wahrmann; a polgári kereskedő-testület részéről: Aebly, Flesch, Kunewalder L. M. és Strasser A.; a kereskedelmi és iparkamara részéről: Frölich, Holl, Sammler és Weisz Bernát. A bizottság már üléseit is megkezdte.

Irodalmi s müvészeti mozzanatok.

** Az „Egészségi tanácsadó“ mutatvány-, egyszersmind első száma, hasznos és bő tartalommal megjelent. Főczikke „az egészség ügyét korunkban és hazánkban“ tárgyalja s kijelenti, hogy az ebbeli viszonyok szemlélése hozta létre az „Egészségi tanácsadót.“ A „házi orvoslás“ és „állatorvoslás“ rovatai is gazdagok. Ujolag figyelmeztjük a közönséget e folyóiratra. (Előfizethetni reá a szerkesztőnél, Pete Zsigmond orvostudornál Pesten, vácziutcza 18. sz.)

* „A magyar ember könyvtárá“-nak 2-dik, 3-dik és 4-dik kötetei megjelentek változatos és tanulságos tartalommal.

* A „borász-csarnok“ Székes-Fehérvárott megjelenő szaklap 1864-ik évben megjelenő folyamára — szerkesztője s kiadótulajdonosa Tóth István, előfizetést hirdet. Előfizetés egy évre 4, fél évre 2 frttal. Ajánljuk az olvasók figyelmébe.

* Magyarország társadalmi, ipar- és irodalmi viszonyairól, Patterson Arthur kimeritő munkát ir, angol nyelven s arra az adatokat a helyszinén gyüjtvén, hosszabb ideig Pesten tartózkodik.

+ A gyümölcsészeti szinczett füzetek folytatják pályájokat 1861-re. Girókuti maga adja ki, azért, hogy az egész jövedelmet a dinnye- és a gyümölcstermények gyarapitására fordithassa; 6 füzet helyett ad 12 füzetet ugyan-

Tiszántúli Református Egyházkerület Nagykönyvtára
Jelzet: G485; Z6061

azon árért t. i. 10 frtért a lap olvasóinak, 12 frtért másoknak. — Ajánljuk e közhasznu diszes vállalatot.

IPAR, GAZDÁSZAT, KERESKEDELEM.

Az üszögről.

Kétféle üszög ismeretes gazdáink előtt; egyik a porüszög, — mely a tengerit, kölest, buzát és árpát szokta meglepni s az időjárás szerint hol kisebb hol nagyobb mértékben fejlődik ki; — másik a feketeüszög, mely egyedül a buza iránt mutat rokonszenvet. Előbbi a gabnanemekre nem oly káros hatásu, mivel kiszáradván, porrá válik és mire az aratás bekövetkezik: a légben teljesen elenyészik. Annál ártalmasb azonban a feketeüszög, mivel a legszebb buzaszemet bekeveri, kellemetlen szagot hagy maga után, sőt ha mosatlanul őröltetik, a lisztet is megbarnitja. Tapasztalt gazdák a porüszköt, a gombanemekhez sorolják, a feketeüszköt pedig mag után szaporodó növényfajnak állitják lenni; e mag pedig oly parányi, hogy csak górcső segélyével lehet meglátni. Ha ily magvak a buzával elvettetnek: jövőre ismét üszögös buzát kap a gazda. E baj elhárítására legczélszerübbnek tapasztaltatott a buzának oltatlan mészszel való felkeverése, következő módon: A mag, elvetése előtti napon porrátört oltatlan mészszel hintessék meg; azután 10 mérő buzára félfont só a kivántató mennyiségü vizben olvasztassék fel s ezzel öntöztessék a mag s kevertessék mindaddig, mig minden szem megfehéresedett. Azután a buza összehalmoztatván, következő nap elvetendő. Ily módon arataskor az üszögnek hire-hamva sincs.

A vereshagyma, mint aprómarha-tápszer.

Egy angol folyóiratban a vereshagyma mint igen jeles tyuk-tápszer ajánltatik s egyszersmind mint óvszere és orvossága különböző aprómarhabetegségeknek. Használtatik pedig következőleg: — A hagyma apróra megvágatik s liszttel fölkeverve, hetenkint kétszer vagy háromszor adatik az aprómarháknak annyi, amennyit elfogyasztthatnak. Gazdasszonyainknak ezt is jó tudni.

Terménytár.

Debreczen Decz. 18. — A gabnanemüek e héten is jó keletnek örvendeztek; de árai a mult hetieknél csak kevéssel mentek feljebb: Zab kiválólag keresett volt és a piaczra hozott 2000 mérő hamar talált vevőre. Az árak következően állapodtak meg: tiszta buza 4 frt—4 frt 50 kr. rozs f. 3 10—20 kr. árpa 3—3 f. 10 kr. zab 2—2 frt 10 kr kukoricza uj 3 f. 10—20 kr. köles 2 f. 70—80 kr. Az uj szalonna-ár 26—27 frt. — Időjárásunk, a héttel bekövetkezett hóeső után, tiszta. (R.)

Arad. Decz. 11. — T. buza 3 frt 40 kr. kétszeres 4 frt 25 kr. rozs 3 frt 65 kr. árpa 3 frt 3 kr. zab 2 frt 35 kr tengeri 3 frt 80 kr. 1 mázsa szalonna 35 frt. 1 itcze disznózsir 56 kr. (S.)

B. Ujfalu. Decz. 17. — Tiszta buza 4 frt 80 kr. kétszeres 4 frt — kr. rozs 3 frt 50 kr. árpa 3 frt — kr. zab 2 frt — kr. tengeri 3 frt 40 kr. 1 itcze köleskása 8 kr. paszuly 8 kr. lencse 7 kr. borsó 7 kr. szarvasmarhák középára darabonkint — frt. egy mázsa szalonna 38 frt. 1 font nyersfagygyu 26 kr. marhahus 9 kr. egy itcze bor 10 kr. uj bor - kr. sör — kr. pálinka 24 kr. zsir 46 kr. lámpaolaj 40 kr. (D.)

Margitta. Decz. 11. — T. buza 3 frt 50 kr. kétszeres 3 frt — kr. rozs 2 frt 60 kr. árpa 2 frt 40 kr. zab 1 frt 60 kr tengeri 2 frt 70 kr. kása 4 frt — kr. paszuly 2 frt 40 kr. lencse 3 frt 20 kr. krumpli 1 frt — kr. ó bor, öregcsebrével 8 frt. uj bor 5 frt 1 itcze disznózsir 50 kr. sér 10 kr. pálinka 20 kr. sertéshus fontja 16 kr. marhahus 9 kr. szalonna 28 kr. szappan 30 kr. fagygyugyertya 42 kr. keményfa öle 7 frt. ágfa 5 frt. széna 10 fontos részletben 25 kr. szalma 10 kr. középtestü ökör — frt. tehén = frt. (H.)

Nyiregyháza. Decz. 14. — A mai napon tartott országosvásár, a marhavásár nemléte miatt igen csekély volt. Gabnanemüekből minél kevesebb hozatott a piaczra s annak következtében az eladó felek oly magas árra tartották, hogy a vevők, akik kereskedésre venni szándékoztak, mondhatom semmit sem vettek, ami kevés pedig elkelt, csak az inséggel küzdők vették következő árakon: t. buza 4 frt 10—20 kr. kétszeres 3 frt 30—40 kr. rozs 3 frt 10 kr árpa 2 frt 60—70 kr. zab 1 frt 80—90 kr. tengeri 3 frt köles 2 frt 70—80 kr. kása 5 frt 10—20 kr paszuly 4 frt 60—70 kr. (K. B.)

Nagykálló. Decz. 11. Buza 3 frt 80 kr. kétszeres - frt — kr. rozs 2 frt 60 kr. árpa 2 frt 60 kr. zab 1 frt 60 kr. tengeri 2 frt 20 kr. 1 öl tüzifa 10 frt. 1 mázsa széna 3 frt — kr. 1 font szalonna 42 kr. krumpli 1 kr. marhahus 9 kr. fagygyugyertya 42 kr. buzaliszt 10 kr: szappan 30 kr. buzadara 14 kr. szalma 1½ kr olaj itczéje 40 kr. borsó 10 kr; lencse 6 kr; köleskása 6 kr. 1 itcze uj bor 10 kr. ó bor 20 kr. pálinka 18 kr. 1 font árpadara 10 kr. paszuly itczéje 5 kr; disznózsir 40 kr. (H.)

Tokaj. Decz. 11. Tisztabuza 4 frt — kr. kétszeres 3 frt 80 kr. rozs 3 frt — kr. árpa 2 frt 40 kr. zab 1 frt 80 kr. tengeri 3 fr. — kr. kolompér - frt 80 kr. 1 mázsa liszt 0. számu 15 frt. — kr. 1. sz. 14 frt. — kr. kenyérliszt - frt. — krt széna 3 frt 50 kr. szalma - frt. zsir — kr. 1 font szalonna 40 kr. marhahus 12 kr. juhus 8 kr. disznóhus 20 kr. 1 öl bükfa 8 frt — kr. (Z.)

Az inségenyhitő-bizottmány ötödik ülése 1863, Október 27.

16. Az előbbi ülés jegyzőkönyve hitelesittetvén, helyettes elnök ur előadja, miszerint az őszi idők bekövetkeztével, a segélyezések életbeléptetése szükségessé válván: tanácskozás tárgyaul a következőket látja szőnyegre hozandóknak:

1. A magokat eddig bejelentett ügyefogyottak körülményeinek a hely szinén történendő elhatározó megvizsgálása.

2. Annak elhatározása, hogy az eddig bejött könyöradományok hogyan alkalmaztassanak segélyezésre?

Végzés. Az elsőt illetőleg, tollvezető megbizatott, hogy az eddig jelentkezők névsorát a beirott jegyzőkönyvből utczák szerint kiljegyezvén, a bizottmányi tagok számához arányositva osszza fel, s kinek-kinek a megvizsgálandók névsorát juttassa kezéhez; czegléd- és varga utczákban pedig, ahol a bizottmányi tagok az időközben történt leköszönések folytán nincsenek teljes számmal, a kapitányi hivatal utján alkalmazta az utczabiztosokat. Egyébiránt ezen vizsgálati munkálat haladék nélküli megkezdésére, és még e hóban bevégezésére a bizottmányi tagok felkéretnek.

Az eddig bejött könyöradományoknak segélyezésére, mikinti alkalmazására nézve pedig határozatba ment, hogy pénzbeli segedelmezés részint azért, mert a pénzre a szükölködők majdani élelmezése tekintetéből nagy szükség leend, részint pedig mivel a pénzbeli adomány a legügyefogyottabbat is kisértetbe ejti, s általa az, vagy italra vagy más haszontalanságra forditatik, — rendkivüli eseteket kivéve, — ne történjék. — A több bejött adomány pedig, mint például a Csanak József ur által ajándékozott 308 font amerikai szalonna rögtön, a másoktól beküldött ruhanemüek pedig a tél beálltával természetben osztassanak ki.

17. Helyettes elnök ur a bizottmányt értesitvén arról, hogy a helybeli „István" gőzmalmi t. Társulat, társulati elnök t. Komlóssy Imre ur 12 szám alatti levele folytán tudatja, miszerint közgyülésileg elhatározta 1-ször hogy temetőkerteink csinositására novembertől kezdve 3—400 forint havi részletekben 3000 forint adományoztassék, 2-szor pedig ezen bizottmány utalványaira november 4-től kezdve 34 hétig, minden szerdán és szombaton, hatvan-hatvan valódi ügyefogyott részére, 5 font lisztből készült egy-egy kenyér, a gőzmalom czegléd utczai raktárából, osztassék ki.

Végzés. Ezen nagyszerü adományozás, bizottmánynak szivből eredt hálás köszönetével tulálkozván. tollvezető megbizatott, hogy a kellő számú utalványok kinyomatását haladék nélkül eszközölje, s a megvizsgált ügyefogyottak közül, november 4-dik napjára hatvanat felrendelvén, s az igazoló utalványnyal ellátván, utasitsa a gőzmlom czegléd utczai raktárához, az ottan kiosztandó kenyér átvételére.

18. Olvastatott a t. tanácsnak folyó hó 5-ről 8669 sz. a. kelt rendelete, mely szerint a Magyarország királyi Helytartója Gr. Pálffy Móricz ő nagyméltóságának 71,745 szám alatti leirata értelmében, a pesti nagykereskedő Herczberg Simon által helybeli szükölködők részére adományozott s ide leküldött 100 forintja, egyegy forintjával, 100 ügyefogyott közt lészen kiosztandó.

Végzés. Tollvezetőnek kötelességébe tétetett, miszerint a megvizsgálás után segedelmezésre érdemeseknek talált ügyefogyottak közül százat felrendelvén s polgármester urat a kioszláskori jelenlétre tisztelettel felkérvén, a kitett összeget fent irott módon osszza ki, s az ily módon segedelmezettek névsorát, annak idejében, mind a bizottmánynak, mind a fent emlitett tanácsi rendelet értelmében a t. tanácsnak, másolatban, jelentés mellett mutassa be.

19. Inditványba tétetvén az ügyefogyottaknak, más városok példája után, naponkinti főtt étellel segedelmezése.

Végzés. Ezen, a mondhatni mindenféle segélyezések közt legczélszerübb intézkedés -- általános helyeslésssel pártoltatván, s annak mielébbi életbe léptetése ohajtandónak találtatván: az ide vonatkozó terv elkészitésével bizottmányi tag tanácsnok Nánási Lajos ur megbizatott. -- Megolvasta: Szöllösy János polgármester, jegyzette. Szentgyörgyi Elek tollvezető.

Az inségenyhitő-bizottmány hatodik ülése 1863. November 25.

20. A közelebbi ülés jegyzőkönyve hitelesitettetvén, tollvezető előadja miszerint e napokban felsőbb helyről megbizatott, hogy miután tanácsnok Nánási Lajos ur, az erdővágatással s egyéb hivatalos elfoglaltatása miatt, mostanában nem vehet időt magának, az ügyefogyottak főtt ételleli segedelmezését tárgyazó, s a 19-dik számú határozat értelmében reábizott terv elkészitésére, s egyéb ide vonatkozó előleges lépések megtételére: készitene ezen mielébb életbeléptetendő intézkedésre nézve egy javaslatot, s értekeznék a városrészek lehető legalkalmatosabb pontjain lakó, szakavatott ügyes aszszonyokkal, s egyszersmind tenne próbát a vállalkozási feltételek kölcsönös megállapitására. Mindezekre nézve jelentése következőkben pontosul:

1. Kiindulási alapul fektette a helybeli rabok és fegyenczek élelmezési rendszerét, s a nemes város és vállalkozó közt létező szoros szerződést, melyszerint egy egyénnek naponkint egy magyar itczét tevő részlet főtt étel 8 krajczárjával szolgáltatik ki, — az alkalmazni szokott élelmi czikkek mennyiségére nézve pedig következő szabályok vannak kötelezve: 4 emberre számittatik köleskásából, paszúlyból, borsóból, leneséből egyegy magyar itcze, — árpakása 8 emberre 1 font, — kolompérból 40 emberre 1 véka, — rántásnak 50 emberre 3 font liszt, — só 10 emberre ¼ font.

2. Az ételrendet következőleg állapitotta meg: vasárnap árpakása hússal 10 ügyefogyottra 4 fontot számitva, hétfőn kolompér rántásos vereshagymás lével, kedden köleskása öregen, szerdán mint hétfőn, csütörtökön mint vasárnap, pénteken paszúly rántásos lével vereshagymával, szombaton mint kedden.

3. A mi már a főzetési rendszert illeti: ugy vélekedik, hogy azt, az eddig jelentkezett ügyefogyottak számát és lakását felvéve, öt helyen lenne czélszerü most kezdetben feállitani, nevezetesen 1-ször hatvanutczában, hová tartoznék nagy uj-utcza, a tizenháromváros, és nyugoti sor, s péterfiának mesterutczai része; — 2-szor péterfiában, hová csatoltatnék még csapó-utczának kis péterfiához közel eső része; — 3-szor csapó-utczában, melyhez jönne még a czegléd utczai külváros Csicsogó körüli része; — 4-szer czegléd utczában, melyhez esnék még vargautczának szentannai része; — végre 5-ször varga- és piaczutczák részére vagy kis várad-utcza végén vagy liba-utczában.

4. szükségesnek látja, hogy az élelmezendők mostani számához mérten, vásároltatnék az öt vállalkozandó főzőnők kezé alá 3—3 összesen 15 darab 30—40 itczés vas-edény, s készittetnék egy magyar meszely nagyságú vasnyelű egy-egy, összesen 5 darab bádog főzőkanál.

5. Miután a valódi, inséges napok az ügyefogyottakra nézve, még csak későbben, nevezetesen a tél derekán és tavasz felé fognak bekövetkezni, s ennélfogva szükséges a segélyezési pénzalap idő előtti kimerülését lehetőleg elkerülni, ugy vélekedik, hogy a segélyezési szent czél akkor is meg lenne közelitve, ha most kezdetben egyegy ügyefogyott nem naponkint, hanem csak minden másod napon fogna élelmeztetni, olyformán, hogy egyik rendbeli a hónap páros, a másik pedig páratlan napjain fogna a kitüzött helyen ebédért megjelenni.

6. Több jelentkezett nővel, az 1-ső 2-dik és 4-dik pontban foglaltak tudtuladása mellett, egyezkedésbe bocsátkozván, s gondolkodásra időt adván: azon eredményhez jutott, hogy hajlandók a fentebbi feltételek szerinti ételeknek izletes, becsületes kiszolgáltatására, ha részükre egy hóra egyegy öl tüzifa, és egyegy magyar itczényi részlet ételért 7 krajczár adatnék; — kiket név szerint ezzennel van szerencséje a bizottmánynak ajánlani: hatvanból: Lada Mihályné, péterfiából: Kecskés Imréné, csapóból: Jámbor Sándorné, czegléd ből: Kis Istvánné, vargából és piaczból pedig: Polgári Józsefné.

Ezen jelentés pontjaira bizottmány következőleg határoz:

Az 1. nézve, a helybeli rabok élelmezési rendszerének alapul vételét helyesli, s az élelmi czikkek azon pontban kitett mennyiségi szabályaihoz ragaszkodik.

A 2. pontban kitett ételrendet, ugy továbbá a 3. pontban előadott s most kezdetben öt helyre tervezett főzést is, valamint a 4. pontban felemlitett főzőedények és mértékül szolgálandó kalanak bevásárlását hasonlóul helybenhagyja, utasitván tollvezetőt, hogy számlákkal igazolandó számadására, elnöki látomozás melletti elismerés mellett, vegye ki a segélyezési alapból, földi pénztárnok ur keze alól a kivánt összeget.

Az 5. pontban okadatolt másodnapos rendszernek, most kezdetbeni felállitása szintén helyeseltetvén, tollvezető megbizatik, hogy az ételutalványokat, -- melyeknek mielőbbi kinyomatására a t. tanács hivatali tisztelettel megkeresendő, -- az illető ügyefogyottaknak ezen rendszer szerint adja ki. Mely utalványokra nézve ezennel az határoztatik, hogy azok a kellő rend fentartása tekintetéből, -- nehogy valamely ügyefogyott, kiváncsiságból, vagy bármi okból, a részére kimutatott ételkiszolgáltatási helyet felcserélhesse, és hogy ezáltal okozandó számoláskori zavarok eleje vétessék, -- annyiféle szinü papirra nyomtatandók, ahány főzetési hely leend.

A 6. pont alatt megnevezett öt vállalkozó nőnek: mint becsületességükről ismeretseknek, ajánlása elfogadtatván, tollvezető megbizatik, hogy a t. tanácstól az egyegy ölfa iránti jóváhagyást, s annak az illetők lakására leendő szállitatását tisztelettel kérje ki; -- továbbá ezen vállalkozóknak, -- kikkel az egyezség ezuttal csak deczember hóra kötendő, -- tegye szoros kötelességükbe, hogy magokat a megállapitott ételrendhez tartva, minden ételnek savát borsát tisztességesen megadni, a részleteket hiány nélkül becsületesen kiszolgáltatni, s minden legkisebb visszaélástól óvakodni igyekezzenek. -- Végul, bizottmány tagjainak azon ajánlata, hogy a főző-helyeken koronkint meg fognak jelenni, és a szükségesekre felügyelni, kedvesen fogadtatott.

21. A főzőnők mikinti fizetése szóba hozatván: elhatároztatott, hogy a fizetés előlegesen a hó elején és közepe táján történjék, mirenézve tollvezető megbizatott, hogy az erre szükséges összeget az előbbi szám alatti határozatban kitett módon, földi pénztárnok ur keze alól vegye ki, s minden főzőnőnek nyisson egy ivet, melyre a felvett összegröl elismerés és aláirás lesz vezetendő.

22. Elnök tanácsnok ur előadja, hogy a felmutatott leirata szerint királyi Helytartó Gróf Pálffy Mór Ő nagyméltóságának, az eddig begyült 200,000 forint könyöradományból, Debreczen város szegényei élelmezésére, az inségenyhitő-bizottmány rendelkezése alá, 4000 forint juttatandó, olyformán, hogy ha a kenyérnekvalót, a hivatalos gabonár-kimutatások szerint, jutányosabban lehetne Pesten beszerezni mint nálunk, ez esetben az ottani bevásárlás, helytartói uton azonnal elrendelendő lészen, ellenkezőleg pedig tétessék távirda utján sietős jelentés, s a pénz azonnal le fog küldetni; — miután tehát a helybeli és pesti árkimutatások az utóbbi eset mellett szólanak, a távirat utjáni jelentés már nem váratván be, jelen ülés határozata elküldetett.

Végzés. Ezen előterjesztés örvendetes tudomásul vételén, a tett intézkedés helyeseltetett.

23. Tollvezető jelenti, miszerint az előbbi ülés 16-dik száma alatti határozata folytán, az eddig jelentkezett ügyefogyottak körülményeinek a hely szinén megvizsgálására nézve, azoknak neveit, a tagok számához, és az eljárás könnyitéséhez képest, következőleg jegyezte ki s iratta fel: a hatvan-belvárosiak estek Szilágyi Gábor, a külvárosiak Vásárhelyi Sámuel, — a péterfia 1-ső 2-dik és 3-dik tizedbelieknek Szabó József, a 4-dik és 5-dik tizedbelieknek Jobbágy János, a külvárosiak Katona István, — a csapó-utczai 1-ső és 2-dik tizedbelieknek Budaházi József, a 3-dik 4-dik és 5-dik tizedbelieknek Harsányi János, a külvárosiak Sánta István, — a czegléd utczai 1-ső 2-dik és harmadik tizedbelieknek Pető Sándor, a 4-dik és 5-dik tizedbelieknek Németi János, a külvárosiak utczabiztos Schaitl József, — a varga utczai 1-ső 2-dik 3-dik és 4-dik tizedbelieknek Körösi Mihály, az 5-dik tizedbelieknek és külvárosiak utczabiztos Juhász Imre, — Végre a

Folytatása a mellékleten.

Tiszántúli Református Egyházkerület Nagykönyvtára Jelzet: G485; Z6061

Melléklet a „Hortobágy“ 1863-diki 51-dik számához.

piacz-uteczai belvárosiak Szecsey József, a külvárosiak pedig Novelli Ede urak megvizsgálása alá; — kik is megbizatásukban hiven és időhaladék nélkül eljárván: az eredmény az lett, hogy 428 ügyefogyott közül segélyezésre érdemesnek 366, érdemetlennek 40 találtatott, 26-tot pedig azon háznál ahová bevoltak jegyezve, nem leltek; megjegyzendő, hogy ezeknek száma miután naponkint szállingóznak elő, mihamarabb le fog olvadni.

Végzés. Ezen jelentés tudomásul vétetett.

24. Ugyanaz jelenti, hogy a 18-dik számú határozat szerint a Herczberg Simon-féle 100 forintnak egyegy forintjával 100 legnagyobb részben magános ügyefogyott, közötti kiosztása, folyó hó 13-kán megtörtént, s az ezen segedelemben részeltettek névjegyzékét bemutatja.

Végzés. Tudomásul vétetett.

Ugyanaz jelenti, miszerint a t. Csanak József ur által ajándékozott 308 font amerikai szalonnát, mintegy másfél font nehézségü 171 darabra felvágatván, olyan 171 ügyefogyott közt, kik még könyöradományban nem részesültek, kiosztotta, s ezek névsorát is bemutatja. Egyébiránt határozatot kér hozatni arranézve, hogy azoknak, kiknek az eddigi adományozásokból semmi sem jutott, s kiknek száma a százat megközeliti, nem lenne-e czélszerű mintegy két mázsa szalonnát vétetni.

Végzés. Ezen jelentés tudomásul vételvén, az adományozás alól kimaradtakra nézve kimondatott, hogy ezek részére, -- miután a maholnap életbe léptetendő főzés által különben is segélyezve lesznek, -- ily nemű költséges bevásárlást tenni felesleges.

26. Ugyanaz előterjeszti, hogy egy becsületes multjáról, ugyis mint ügyvéd, ugyis mint egykori választott hites polgár, s volt mezei rendör-kapitány, mindnyájunk előtt ismeretes családfő, a sors különböző csapásai által sürüen látogatott Szabó Márton ur által, részére eszközlendő segélyezésadásra felszólittatván, miután nevezettet a több folyamodóval egy sorzatba nem állithatja: kér a töle meg nem tagadható segedelmezésre nézve intézkedést tétetni.

Végzés. Bizottmány az emlitett szenvedő irányában legbensőbb részvétét nyilvánitva elhatározta, miszerint részére a segélyezési alapból, novembertöl számitandó 6 hóra, havonkint négynégy és igy összesen 24 forintnyi összeg fizetessék.

27. Ugyanaz jelenti, hogy péterfiai külvároson 3087. számú háznál lakó, mesterségére nézve csizmadia Sápi István 46 éves, nála a legnagyobb kétségbeesés közt megjelenvén, elpanaszolta: hogy neje a folyó évben gyermekszülésben meghalván, 7 neveletlen gyermekkel maradt el, kiknek nevei: Zsófia 17 éves s a többi gondviselöje; Lajos 16 éves, Bálint 14 ½ éves István 12 éves, Sámuel 11 éves, Károly 9 éves, és Sándor 4 éves, — s miután mesterségét folytatni módjában nincs, s a ringyrongy rajtokvalójokon kivül már minden ingóságait élelemszerezhetés tekintetéből eladogatta: jelenleg mindnyájan az éhség kinjaival küszködnek, — kér ennélfogva családja megmenthetésére mielébbi könyöradományt, — nevezettnek tehát ezen rendkivüli körülményt figyelembe véve, — másod elnök tanácsnok Leidenfrost Gyula ur belenyugvásával, — s a bizottmány jóváhagyása reményében, adott 5 forintot, kér egyszersmind ezen nyomorult család irányában további intézkedést tétetni.

Végzés. Bizottmány, ezen rendkivüli körülmény okozta rögtönös intézkedést helybenhagyván, elhatározta: mikint nevezettnek deczembertöl számitandó 6 hóra, havonkint két-két forintjával összesen 12 forintnyi segélyezés adassék, egyszersmind pedig elrendeltetett, hogy mihelyt az ügyefogyottaknak főtt étellel ellattatása életbe lépend, ezen inséges családnak, naponkint folytonosan két-két egész részlet étel utalványoztassék.

28. Ugyanaz, az egyszer-mindenkorra megajánlott, de mind ez ideig be nem küldött életnemüek, készpénz, és ruhadarabok beszedésére, s az illetöknek, eziránt mintegi felszólitására nézve, kér intézkedést tétetni.

Végzés. Jelentö megbizatott, miszerint az ilyes ajánlattevőket feljáratván, és elsöbben megtudakoztatván, hogy mikor lehet az ajánlott tárgyakért küldeni; ezeket az illetök által kitüzendő időben hozassa el.

29. Ugyanaz, a Lázár Lajosné asszony által ajánlott 14 itcze szalonna-zsir, és a Poszszert János ur által felküldött 14 font árpakása iránt, hasonlóul kér intézkedést tétetni.

Végzés. Bizottmány abban állapodott meg, hogy mind két rendbeli élelmi czikk adassék által, meg állapitott árban, valamelyik főzö aszszonynak.

30. Ugyanaz, jelenti mikint t. Schwartz Sámuel ur, mint a néhai Rádl József ur végrendelete végrehajtója, e napokban tudatta vele, hogy az ö s gondnoktársa t. Tamássy Károly ur felterjesztése folytán, a nagyméltóságú magyar királyi Helytartótanács október 7-röl 77,199 sz. a. kelt leirata szerint megengedi, hogy az országbeli szegények segélyezésére nevezett néhai Rádl József ur által tett alapitvány életbeléptetése Debreczenben kezdessék meg, s a jelenben rendelkezésre álló 1823 frt 23 krt. tevő kamatösszeg városi szegényeink segélyezésére forditassék; s ezen összeg a helybeli inségenyhitö bizottmánynak átszolgáltassék; minek folytán ö a takarékpénztárba betett ezen öszszeget felmondván, azt bizottmány rendelkezése alá által fogja azonnal adni.

Végzés. Ezen jelentés örvendeles tudomásul vételvén, tisztelt gondnok uraknak ez érdembeni sikerült fáradságukért, bizottmány s az ügyefogyottak nevében, a legőszintébb köszönet szavaztatott; s egyszersmind elhatároztatott, hogy tisztelt gondnok urak a bizottmány ülésébeni résztvevésre felkéressenek.

Inditványba tétetvén, a begy ült segélyezési alap egyrészének a takarékpénztárba leendő beadása általi gyümölcsöző állapotba tétele.

Végzés. Ide vonatkozólag kimondatott, hogy ezen inditvány elvben pártoltatik ugyan, de előre nem látott esetekben a felmondással járó nehézségeket szem elött tartva, a pénz készen nem tartása zavart s hátramaradást idézhetne elő; egyébiránt ezen inditvány életbeléptetésének csak akkor lehet helye, ha bizottmány telemes pénzerövel rendelkezhetik. -- Megolvasta: Szöllösy János polgármester, jegyzette: Szentgyörgyi Elek tollvezető.

Jegyzés. A 25 és 26 számok alatt emlitett inség sujtotta két család részére történendő bárminemü adakozásra. bátor vagyok a t. cz. közönség kegyeletét fölhivni.

Szentgyörgyi Elek.

XIV-dik közlése

az inség enyhitésére tett adakozások s ajánlatoknak.

605. Polgármester Szöllösy János ur 120 frtos ajánlatának 2-ik részletét 30 frtot befizette. 606. Komlóssy Karolina urhölgy, a legszegényebbek közötti kiosztásra küldött 52 frtot. 607. Spitzer Jakab ur deczemberi részletében adott 2 frtot. 608. Schenk Jakabné assz. hasonló részletben 2 frtot.

Jegyzés az utczák szerinti 6 beirási jegyzőkönyvben foglalt ügyefogyottakról.

Be van irva hatvanutczából 32 magános, 57 családfő, 104 nővel és gyermekkel; -- péterfiából 55 magános, 68 családfő, 115 nővel és gyermekkel; -- csapóból 70 magános, 61 családfő, 106 nővel és gyermekkel; -- czeglédből 64 magános, 94 családfő, 162 nővel és gyermekkel; -- vargából 42 magános, 39 családfő, 66 nővel és gyermekkel; -- piaczból 29 magános, 27 családfő, 55 nővel és gyermekkel; -- együtt: 292 magános, 346 családfő, 606 nő és gyermek; -- összesen 1244 fő.

Ezek közül, azokon kivül kiket magánosok és a gőzmalmi t. társulat élelmez, vagy más uton segedelmez, főtt étellel elláttatik: hatvanutczában 109, -- péterfiában 154, -- csapóban 167, -- czeglédben 134, -- vargában 62, -- piaczban 71, -- összesen 697 egyén, -- mely szám minden nap szaporodik.

Kelt Debreczenben 1863. decz. 16.

Szentgyörgyi Elek m. k.
bizottmányi tollvezető.

EGYVELEG.

= Debreczen város hatósági területén rögtönitélő biróság állittatott fel.

+ A budai magyar szinháznál nagyon kedvelt „Dunanan“ operettet, Kolozsváron, első szinrekerültekor kifütyölték — másnap azonban annál nagyobb tapsoló-közönség gyült rá a szinházba.

** A fényképészetet mindinkább tökélyre kezdik vinni. Bizonyos londoni vegyész kitalálta mikint lehet aczél lemezre photographirozva 5000 képet csinálni. E találmány folytán a fényképek kétségkivül nagyon olcsókká lesznek.

* A S—nyből olvassuk, hogy a divat kormánypálczája alatt a hölgyviseletben lényeges reform várható a jövő farsangra. Tánczoló hölgyeinknél a hosszu ruhák, melyeket a mult farsangok alkalmával a sarkantyuk annyira megroncsoltak, egészen kimennek divatból és csupa rövid ruhák lesznek láthatók s ezeknél az az érdekes, hogy a ruhák rövidsége mellett a kis lábacskák ujra visszanyerik bájaik uralmát. Tehát a czipészeknek ujra alkalmuk lesz müvészetüket érvényesiteni. Eddig ugyis csak hiába fáradtak, mert genie-jök szüleménye csak ugy világitott mint a vóka — akarjuk mondani: keverintett kád alá rejtett gyertya. A fátyol lehull és a sais-i kép egész tündéri mivoltában álland szemeink előtt.

* Pósfay Bertalan ur, a nemz. muzeum régiségosztályának segédöre, a „P. N.“ szerint, a bécsi franczia követség utján Napoleon császártól értékes arany órát és lánczot kapott ajándokul. A franczia császár ugyanis a mult nyáron egyik udvari tudósát Reffi urat küldé Pestre, hogy a nemz. muzeumban található nevezetesb római régiségeket (hihetöleg a császár „Julius Cäsar“ munkája számára) lemintázza. Reffi urnak kutatásaiban Pósfay ur nyujtott segédkezet s ennek elismeréseül küldetett az emlitett császári ajándék. Az arany óra hátlapján N. betü áll, felette a császári koronával.

— A pesti bérkocsik számai ezentul a kocsi lámpáin is ki lesznek festve, hogy éjjel is láthatók legyenek.

— Távirdai késedelem miatt meghiusult sorsnyeremény. L. prágai asszonyság játszik a brünni lotteriában s oly biztosnak hiszi a nyereményt, hogy nem kevesebb mint négy collecturában tesz a megálmodott számra, söt a szerencse koronázásaul még a távirót is igénybe veszi. A számok kijönnek a brünni lotteriában s L. asszonyság tetemes nyereményt vél zsebre rakhatni. Lázas örömmel rohan a legközelebbi collecturába, ennek lajstroma nem mutat ki semmi nyerő számot, siet a másikba, ugyanaz a lesujtó hir; a szegény asszony kétségbeesése nöttön nő, amint a harmadik és negyedik collecturában ugyane jelenetek ismétlődnek. Türelemvesztve haragosan követeli most a collectansoktól a nyereményt, de ezek mentőpaizsul a távirdai recepissét mutatják elő, mely az idejekorán történt feladásról tesz tanuságot; — a távirói hivatal pedig ugyane recepissén óvást tesz minden oly követelés ellen, melyet valamely fél a sürgöny elkésése miatt támaszthatna. Brünnben végre lehetetlen bármi igénynyel állani elő, miután épen a sürgöny késedelmezése miatt nyereményről szó sincs. L. asszonyság tehát minden gondolható elővigyázat mellett is, jogos reményeiben meg van csalva s csak azon tapasztalással gazdagodott, hogy lehet tenni a nyerő számra s még sem nyerni semmit. Aki a szegény asszony helyzetébe beleképzeli magát, az talán indokoltnak tekinti a véleményt, hogy ilyen, bizonyára ritka esetekben a megkárosult félnek kárpótlást nyujthatna az állam a lotteria jövedelméből. (M. S.)

= ***Hibaigazitás.*** Lapunk 50-ik száma 1-ső lap 1-ső hasábjának 38-dik sorában „és igy lehetetlen“ helyett: és igy nem lehetetlen olvasandó. — A 3-dik oldal közép hasábja 35-dik sorában ez: „nem találtatott meg“ ekép igazitandó: nem találtattak meg.

Gyászhirek.

† F. hó 10-kén temették el a helybeli föiskola egyik reményteljes tagját, első évi jogász Pitényi Ákost, kit a tanár-kar s nagyszámu tanulóifjuság bánatos részvéte kisére örök nyughelyére. Béke hamvaira!

† Szakál Lajos B. Gyuláról maga s gyermekei Ilonka és Jolán, ugyszintén ipa Tormássi Lajos s neje Báthori Juliánna s gyermekeik Emilia és Károly nevükben is, mélyen szomorodott szivvel jelenti, feledhetlen kedves jó nejének, illetőleg gyöngéden szerető jó édes anyjuknak, leányuknak s testvérüknek Tormássi Máriának, folyó hó 7-kére viradólag, éjjel hirtelen jött nagymérvü véres agyguta következtében, életének 44-ik, boldog házasságuk 20-ik évében történt egészen váratlan gyászos kimultát.

Béke honoljon hamvai fölött!

† Érmellékről irják nekünk, hogy Hegyköz-Szentimre jeles ifju lelkésze, tiszteletes Végh István ur e napokban temettetett el. A derék lelkész kora elhunytát, szeretett hivein kivül, ifju özvegye s két kisded árvája gyászolja. — Béke hamvaira!

Nyilvános köszönet.

Tek. Dalmi Károly ügyvéd és Tamássy Károly gyógyszerész ur naponkint egyegy, — Kállay Imre ur helybeli polgár pedig hetenkint kétszer egy szolgatanulónak ebéddel ellátását kegyeskedtek elvállalni.

A fent tisztelt nemes szivü jóltevőknek a segélyzett szegény tanulók nevében hálás köszönetet mond

Debreczen, decz. 10. 1863.

a főisk. gymn. igazgatóság.

Meghivás.

A debreczeni kertészeti egylet, a jövő 1864-ik évi január 3-kán délelőtt 10 órakor a czegléduczai 3. számu Kaffka-háznál levő gyülésteremében tisztujitó- és közgyülést tartván: erre, az alapitó- és részvényes tagok tisztelettel meghivatnak.

Kelt Debreczenben 1863, decz. 5.

A debr. kertészeti egylet választmánya.

Meghivás.

A debreczeni takarékpénztárnak f. évi szept. 27-ére kihirdetett rendes közgyülése a részvényes tagok igen csekély számban megjelenése miatt meg nem tartathatván; több sürgetős tárgy elintézése végett folyó deczember 23-kán d. u. 3 órakor a takarékpénztár helyiségeiben közgyülés fog tartatni, melyre a részvényesek tisztelettel meghivatnak.

Debreczen 1863, decz. 10.

Komlóssy Imre m. k. elnökigazgató. — Táy Gusztáv m. k. jegyző.

Meghivás.

A debreczeni „Zenede“ egylet folyó 1863, deczember 27-én reggeli 10 órakor az egylet szállásán tartandó rendes közgyülésére, az alapitó és rendes tagok tisztelettel meghivatnak.

Kelt Debreczenben a zenede-egylet választmányának 1863, nov. 25-kén tartott üléséből.

Farkas Ferencz elnök. — Vincze Viktor jegyző.

Bécsi börze árfolyama.

Deczember		14.	15.	16.	17.	18.
5%-es Metalliques	100 frt.	74.—.	73.90.	73.40.	73.—.	72.65.
5%-es nemzeti kölcsön	100 frt.	80 90.	80.25.	80.25.	80.30.	79.75.
1860 sors. kölcsön	100 frt.	93 10.	92.95.	93.30.	92.60.	92.45.
Hitelintézet részvényei		184 70.	185.30.	185.40.	183.—.	183.80.
Bankrészvények		780.—.	780.—.	787.—.	780.—.	785.—.
Londoni váltók		117.75.	117.—.	117.30.	118.70.	118.75.
Ezüst	100 frt.	118.25.	117.25.	117.—.	118.50.	119.—.
Arany	1 db.	5.63.	5.61.	5.63.	5.71.	5.72.

Tiszántúli Református Egyházkerület Nagykönyvtára

Jelzet: G485; Z6061

MENETREND

a tiszavidéki vaspályán, 1863-dik év Deczember 1-től kezdve érvényes az 186¾-dik télihavakra.

I. Kassa és Nagyvárad felé.

Bécs . . . . . ind.	8 óra — perc	este
Pest . . . . . "	6 " 25 "	reg.
Czegléd . . . "	9 " 27 "	"
Szolnok . . . "	10 " 27 "	"
Püsp.-Ladány "	1 " 26 "	délu.
Debreczen . . "	3 " — "	"
Tokaj . . . . "	5 " 25 "	"
Miskolcz . . . "	7 " 29 "	este
Forró-Encs . "	8 " 50 "	"
Kassa . . . . érk.	10 " 34 "	"
Püsp.-Ladány ind.	1 " 58 "	délu.
B.-Ujfalu . . "	3 " 13 "	"
Nagyvárad . . érk.	4 " 38 "	"

II. Arad felé.

Bécs . . . . . ind.	8 óra — perc	este
Pest . . . . . "	6 " 25 "	reg.
Czegléd . . . "	9 " 47 "	"
Szolnok . . . "	11 " 19 "	"
Mezö-Tur . . "	12 " 54 "	délu.
Csaba . . . . "	3 " 21 "	"
Arad . . . . érk.	5 " 27 "	"

III. Kassa és Nagyváradról Pest és Bécs felé.

Kassa . . . . ind.	5 óra — perc	reg.
Forró-Encs . . "	6 " 23 "	"
Miskolcz . . "	7 " 52 "	"
Tokaj . . . . "	9 " 35 "	"
Debreczen . . "	12 " 12 "	délu.
Püsp.-Ladány "	1 " 45 "	"
Szolnok . . . "	4 " 44 "	"
Czegléd . . . érk.	5 " 41 "	este
Pest . . . . . "	8 " 37 "	"
Bécs . . . . . "	6 " — "	reg.
Nagyvárad . . ind.	10 " 6 "	déle.
B.-Ujfalu . . . "	11 " 34 "	"
Püsp.-Ladány érk.	12 " 48 "	délu.
Czegléd . . "	5 " 41 "	"

IV. Aradról Pest és Bécs felé.

Arad . . . . ind.	9 óra 30 perc	déle.
Csaba . . . . "	12 " 6 "	"
Mezö-Tur . . "	2 " 32 "	délu.
Szolnok . . . "	4 " 22 "	"
Czegléd . . érk.	5 " 33 "	"
Pest . . . . . "	8 " 37 "	este
Bécs . . . . . "	6 " — "	reg.

A közállomásokróli indulás ideje, a minden pályaudvaron kifüggesztett részletes menetrendben van kimutatva.

☞ A debreczeni vásárok alatt Czegléd és Debreczen között, a cs. kir. szab. osztrák állam-vasut-társaság vonataihoz csatlakozólag, a személyvonatok mindkét irányban naponkint kétszer fognak közlekedni; miről részletes tudósítás annak idejében közzé fog tétetni.

A vasuthoz csatlakozó postakocsik menetrende:

Arad—Szeben,	indulás Aradról naponkint	este 7 órakor.
	érkezés Aradra "	reggel 3½ órakor.
	(Az utasok fölvétele nincsen korlátozva.)	
Nagyvárad—Kolozsvár,	indulás Nagyváradról naponkint	este 6½ órakor.
	érkezés Nagyváradra "	reggel 6¼ órak.
Nyiregyháza—Szathmár,	indulás Nyiregyházáról vasárnap, szerdán, pénteken este 6 órakor.	
	érkezés Nyiregyházára hétfőn, szerdán és szombaton reggel 2 órakor.	
Nyiregyháza—Beregszász,	indulás Nyiregyházáról naponkint	reggel 7 órakor.
	érkezés Nyiregyházára "	este 5 órak.
Nyiregyháza—Nagybánya,	indulás Nyiregyházáról hétfő, kedd, csütörtök, és szombat este 6 órakor.	
	érkezés Nyiregyházára vasárnap, kedden, csütörtökön és pénteken reggel 2 órakor.	
Tokaj—S. A. Ujhely,	indulás Tokajból naponkint	este 7 órakor.
	érkezés Tokajba "	reggeli 4½ órakor.
Kassa—Lőcse,	indulás Kassáról "	éjjeli 12 órakor.
	érkezés Kassára "	éjjeli 12½ órakor.
Kassa—Przemysl,	indulás Kassáról szerdán és szombaton délután 2 órakor.	
	érkezés Kassára hétfőn és pénteken délelőtt 10 órakor.	
Kassa—Szigeth,	indulás Kassáról naponkint	éjjeli 12½ órakor.
	érkezés Kassára "	éjjeli 12 óra 50 perck.
Kassa—Munkács,	indulás Kassáról "	12½ órakor.
	érkezés Kassára "	12 óra 50 perck.

Az igazgatóság.

HIRDETMÉNYEK.

10,277/1863.

FEKVŐBIRTOK HASZONBÉRBEADÁSA.

Sz. kir. Debreczen város tanácsa részéről ezennel közhirré tételik, miszerint a Tiszával határos ohati puszta, mely 1600 □ ölével számiva 8326⅓ holdat tészen, a rajta lévő gazdasági épületekkel egyetemben, az 1864-dik évi szept. 29-től számitandó 12 évre, akár egészben akár két körülbelöl egyforma tagban, — amennyiben az 1863-dik évi november 9-dik napján tartott másodszori árverés eredménye is felsöbbileg helyben nem hagyatott, — az 1864-dik évi február 15-dik napján Debreczenben a nagytanácsteremben délelőtti 10 órakor tartandó harmadszori nyilvános árvesrésen haszonbérbe fog adatni.

☞ Az árverési feltételek a városi számvevő hivatalnál addig is megtekinthetők.

10% bánatpénzzel ellátott lepecsételt irásbeli ajánlatok is elfogadtatnak.

Kelt Debreczenben 1863. Deczember 7-kén tartott tanácsülésből

1—6 A városi Tanács.

Sz. 10,300.

Cs. kir. szab. tiszavidéki-vasut Hirdetmény.

A debreczeni országos vásár tartama alatt Czegléd s Debreczen közt közlekedő vegyes vonatokra vonatkozó hirdetmény ezennel annyiban módosittatik: amennyiben ezen vegyes vonatok nem 1863 deczember 28-kától fogva, hanem 1864 január 4-ke bezárólag január 28-ka közt fognak közlekedni.

1—3 *Az igazgatóság.*

Magyar földhitelintézeti 5½ %-es záloglevelek árfolyam szerint, jelenleg 89 frtjával kaphatók

Csanak József kereskebésében.

1025/1863. tk. **Árverési hirdetmény.**

Sz. kir. Debreczen város törvényszéke mint telekkönyvi hatóság részéről közhirré tételik, hogy margitai pusztai lakos Pap Lajos urnak Debreczenben Piaczutczán 3562 szám alatt levő s 184 □ öl belső telkével együtt 2800 ofrtra becsült háza folyó évi deczember 21 s szükségesetében jövő 1864. évi január 21-kén d. u. 2 órakor a helyszinén tartandó birói árverésen el fog adatni.

Az árverési feltételek a városi telekkönyvi hivatalban megtekintethetnek

Kelt Debreczenben a városi törvényszék telekkönyvi tanácsának 1863 okt. 16-án tartott üléséből.

4—4

Szőllő-eladás.

A diószegi nagy-hegyen 37 kapa szőllő, borház, a pad alján egy 16 öles tégla-bolthajtásos pincze, igen kedvező feltételek alatt eladó. Értekezhetni és alkudni lehet a tulajdonos Id. Rachbauer Józseffel sz. anna-uteza 2375. sz. alatt.

1—3

Árverési hirdetés.

Végrendelet hátrahagyásával elhalt nébai Kulcsár Bálint hagyatékához tartozó vargautczai 2351. számu, 1005 o. é. frtra becsült ház s külső földje e folyó 1863 évi deczemberhó 21-ik napján d. u. 2 órakor, szükségesetében pedig a jövő 1864 évi január hó 25-ik napján ugyancsak d. u. 2 órakor; továbbá a Kösfiszegben lévő 7 nyilas megörökitett tanyaföld a rajta levő épületekkel s készletekkel, melyek együtt 2390 o. é. frtra vannak becsülve e folyó évi deczemberhó 22-én d. e. 11 órakor és szükségesetében 1864 január 26-kán szinte d. e. 11 órakor a helyszinén tartandó közönséges árverés utján az alólirttnál megtekinthető föltételek szerint a legtöbbet igérőknek el fognak adatni.

Kelt Debreczenben 1863, nov. 10.

6—6 Bacsay István kiküldött tszéki tanácsnok.

Elvesztett érték-papirok.

Alulirt, folyó hó 14-kén Tokajtól Debreczenig a vasuti vonaton jövén, eközben több rendbeli kötvényt, váltót s egyéb irományokat vesztett el, melyeknek kézhezszolgáltatásáért a becsületes megtaláló illően jutalmaztatik. — Ez elvesztett tárgyak közt van egy 3344 frtról, egy 675 frt 30 krról, s egy 600 frtról szóló váltó, melyeken a kibocsátó Benyovszky Gyula; elfogadó: Benyovszky Oszkár. Azonkivül elveszett egy áruszállitási kötvény mely 514¼ köböl repczére vonatkozik s 3344 forintról szól. Nevezett papirok több más irattal egy ujságpapirba voltak göngyölve.

☞ Fentebb megjelölt papirokat a megtaláló, egyenesen Debreczenben (Hatvanutcza) Csengeri Ábrahámnál sziveskedjék átadni, kitől illő jutalmát is átveheti. Megjegyzendő, hogy e papiroknak más ugy sem veheti hasznát, mig alulirtnak nagy szivességet teend vele.

1—1 Lissauer Izrael.

1355/1862. **Árverési hirdetmény.**

Sz. kir. Debreczen város törvényszéke mint telekkönyvi hatóság által közhirrététetik, hogy Kovács Mihálynak s nejének Torma Sárának Czegléd (zöldfa) utczán 2509 szám alatt levő s 3 hold és 1200 □ öl külső föld illetékével együtt 1200 ofrtra becsült házok, jövő 1864-ik év január 15-án d. u. 2 órakor a helyszinén tartandó nyilvános árverésen birólag el fog adatni.

Az árverési föltételek a városi telekkönyvi hivatalban megtekintethetnek.

Kelt Debreczenben a városi törvényszék telekkönyvi tanácsának 1863, nov. 25. tartott üléséből.

2—3.

ECZETLÉL

melynek egy-egy itczéjéből vizvegyités által 3 itcze legjobb minőségü eczet készithető és melynek szállitása tehát csak harmadrésznyi költségbe kerül, ugyszinte, jóizü közönséges

ECZET

igen jutányos áron kapható és vidékre rendelhető

Debreczenben

az eczetlél-gyárban Széchenyiutcza 1771. sz. alatt. vagy **Berger Henriknél** Széchenyiutcza 1810. sz. a.

☞ Ugyanott vetett repcze-pogácsa eladó. 1—6

Alább irt tisztelettel tudatja a n. é közönséggel, hogy a téli és tavaszi idényre megkivántató kelmékkel férfiruhatárát a legelső gyárból dusan s a legnagyobb választékkal ellátván, képes mindenféle férfi-öltözetet a legjutányosb áron kiszolgáltatni.

Egyszersmind egy jóneveléső ifjut rakjárába a mesterség megtanulására elfogad.

Ugyszintén alább irt számu házánál több rendbeli pincze és nagy magtárak kiadók.

Boda János férfiruhakészitő.

Lakása: piacz- és telekiutcza szeglet sajátház 2135. szám alatt.

3—3

1927/1863. **V. B. Árverési hirdetés.**

Tömösvári Ferencz és neje Kovács Zsuzsánna helybeli lakosoktól birói végrehajtás utján lefoglalt és megbecsült 5 darab ló és egy szekér a folyó évi decz. hó 29-ik napjának reggeli 8 órakor a lóvásártéren tartandó közönséges árverés utján a legtöbbet igérőknek azonnali készpénzfizetés mellett el fognak adattatni.

Kelt sz. k. Debreczen város, városi biróságának 1863, nov. 30. tartott üléséből.

2—3. Kiss Imre m. k. főjegyző.

Porosz kir. kerületi főorvos

Dr. KOCH jegesztett növényczukorkái

☞ Valódi minőségben, eredeti dobaszokban *70* és *35* ujkrajczárért kaphatók: ☞

E legkiválóbban alkalmas fű- és virágnedvekből s részben a legtisztább czukor-kristálylyal állapodottságra hozott **dr. Koch-féle növényczukorkák** = mint a legismertebb véleményezések bizonyitják = **enyhitő** s **izgalomcsilapitó** hatást eszközölnek; köhögés, rekedtség, torokbántalmak és elnyálkásodásoknál stb. s az azokban létező növényi nedvek és édes anyagok legkitünőbb tartalma által sikeres hatásuak, a beszélőszerv tisztasága s nyulékonyságának föntartására a legmeglepőbb eredményt idézik elő. Nem csupán e valóban jótékony sajátságuknál fogva **különböznek** igen előnyösen a gyakran igen megdicsért mell-thealepénykéktől (Pâte pectorale), de főleg abban tünnek ki jelességük által **Dr. KOCH növényczukorkái**, hogy azokat az emésztési szervek könnyen megbirják s a huzamosb használat után is, semmi gyomorfájdalmat, sem savat, vagy nyálkásságot nem okoznak.

Dr. KOCH növényczukorkái hosszukas dobaszokba pakolvák, melyeknek **barna** irással nyomott **fehér** czimlapjai **az alább álló pecsétet és irást** viselik.

☞ ***Debreczenre*** nézve egyedüli raktárak: ***Rothschneck Károly*** gyógysz. és ***Gerőby és Hannig*** fűszerkereskedésében (Széchenyiutcza szegletén).

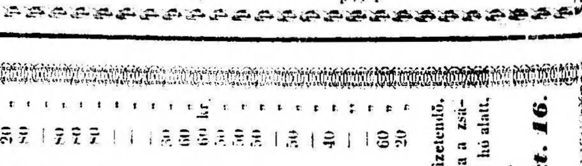

71dik ÁRJEGYZÉK

az „István" gőzhengermalom gyártmányairól.

(Debreczenben költségmentesen, készpénzfizetés mellett, osztrák értékben kötelezettség nélkül.)

A	asztali dara nagy szemü	14 frt.	20 kr
B.	ugyanaz apró	14 "	20 "
C.	dara középszerü	12 "	80 "
0.	királyliszt	13 "	— "
1.	lángliszt	11 "	80 "
2.	montliszt	10 "	80 "
3.	zsemlyeliszt	9 "	80 "
4.	fehérkenyérliszt 1-ső rendü	9 "	— "
5.	ugyanaz 2-dik "	8 "	— "
6.	barnakenyérliszt	7 "	— "
	Kétszeresliszt	7 "	30 "
	Rozsliszt 1-ső rendü	7 "	60 "
	Rozsliszt 2-dik rendü	5 frt.	60 kr.
00.	árpakása	15 "	50 "
0.	árpakása	14 "	50 "
1.	árpakása	12 "	50 "
2.	árpakása	11 "	— "
3.	árpakása	8 "	50 "
4.	árpakása	7 "	— "
	Árpaliszt	4 "	40 "
	Dercze	3 "	— "
	Lábliszt	3 "	— "
	Korpa	2 "	60 "
	Buzaalj	3 "	20 "

☞ Minden zsákért 1 frt. 5 kr. lefizetendő. E betétet azonban a vevő visszakapja, ha a zsákot, az elviteltől számitott legfeljebb 3 hó alatt, hiba nélkül, bérmentesen visszaszállitja.

Debreczen 1863. Okt. 16.

Kiadó: a debreczeni szinügyegylet. Felelős szerkesztő: Sárváry Elek.

Debreczen. 1863. Nyomatott a város könyvnyomdájában.

Tiszántúli Református Egyházkerület Nagykönyvtára

Jelzet: G485; Z6061